स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालन सहयोग कार्यविधि
२०७५

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विकास निर्देशनालय

गण्डकी प्रदेश

मालेपाटन, पोखरा

स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालन सहयोग कार्यविधि २०७५

प्रस्तावना

गण्डकी प्रदेशका उच्च पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा व्यवसायिक तवरमा स्याउको खेती हुँदै आइरहेको छ। व्यवसायिक स्याउ खेती गर्ने कृषकहरू बिच फल टिपाइपछि गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरूको बारेमा कम जानकारी भएकाले सबै फललाई एकै ठाउँमा मिसाएर विक्री गर्ने गरेको पाइन्छ । यसो गर्दा एकातिर कृषक तथा व्यापारीले कृषि उपजको विक्रीबाट अपेक्षित मुनाफा प्राप्त गर्न सकिरहेका छैनन् भने अर्कोतिर फलको गुणस्तरमा ह्रास, उत्पादनोपरान्त उच्च दरमा पोष्टहार्भेष्ट क्षति हुने गरेकोछ । स्याउलाई टिपे पश्चात व्यवस्थित ढङ्गले सर्टिङ, ग्रेडिङ, प्रोसेसिङ, प्याकिङ गरेपश्चात गुणस्तरयुक्त फलमात्र बजारमा विक्रीका गरेमा र सोबाट कृषक, व्यवसायीले उचित मूल्य प्राप्त गर्ने र उपभोक्ताले समेत गुणस्तरीय फल उपभोग गर्न पाउने भएकाले आ.व. २०७५।७६ को लागि सङ्घबाट ससर्त अनुदान प्राप्त स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण कार्यक्रम सञ्चालनलाई पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउनको लागि कार्यविधि बनाइ कार्यक्रम सञ्चालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले यो कार्यविधि तयार गरी लागू गरेको छ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क) यस कार्यविधिको नाम **"स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालनमा अनुदान सहयोग कार्यविधि २०७५"** रहेको छ।

ख) यो कार्यविधि गण्डकी प्रदेश, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलबाट स्वीकृत भई गण्डकी प्रदेश सरकारबाट लागू भएको छ ।

२. कार्यविधि लागू हुने क्षेत्र

यो कार्यविधि गण्डकी प्रदेशभर लागू हुनेछ।

३. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

क) **"उद्यमी"** भन्नाले यस कार्यविधि अनुरूप स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्नका लागि पाउने अनुदान लिने उद्देश्यले आवेदन दिने निजी कम्पनी वा कृषक समूह वा सहकारी संस्था वा सार्वजनिक वा गैर-सरकारी संस्था वा बजार समिति सम्झनुपर्दछ ।

ख) **"प्रस्ताव"** भन्नाले उद्यमीले स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्नका लागि अनुदान पाउन पेश गरेको आवेदनको विवरण सम्झनुपर्दछ ।

ग) **"अनुदान"** भन्नाले यस कार्यविधि अनुरूप स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्ने कार्यमा सहयोग पुर्याउन उपलब्ध गराइने नगद, वस्तुगत वा दुवै कार्यलाई सम्झनुपर्दछ ।

घ) **"मन्त्रालय"** भन्नाले गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई सम्झनुपर्छ ।

ङ) **"निर्देशनालय"** भन्नाले गण्डकी प्रदेशको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको कृषि विकास निर्देशनालयलाई सम्झनुपर्दछ ।

च) **"केन्द्र"** भन्नाले कृषि विकास निर्देशनालय अन्तर्गत जिल्ला स्थित कृषि प्रविधि प्रसार सेवा उपलब्ध गराउने कृषि ज्ञान केन्द्र भन्ने सम्झनुपर्दछ ।

छ) **"गैर-सरकारी संस्था"** भन्नाले संस्था दर्ता ऐन अनुरूप सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता भएको संस्था सम्झनुपर्दछ ।

ज) **"सहकारी संस्था"** भन्नाले सहकारी ऐन २०७४ तथा नियमावली बमोजिम सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता भएको सहकारी संस्था वा सङ्घ सम्झनुपर्दछ ।

झ) **"निजी कम्पनी"** भन्नाले निजी क्षेत्रका व्यवसायीबाट कम्पनी रजिस्टारको कार्यालय दर्ता भएको कम्पनी भन्ने बुझ्नुपर्दछ । यस शब्दले घरेलु तथा साना उद्योग विभागमा दर्ता भएको उद्योग समेतलाई जनाउँदछ ।

ञ) **"कृषक समूह"** भन्नाले तत्कालीन जिल्ला कृषि विकास कार्यालय वा कृषि ज्ञान केन्द्र वा स्थानीय निकायमा दर्ता भई कृषि उत्पादन, सङ्कलन, विक्री वितरण कार्यमा संलग्न भएका कम्तीमा १० जना कृषकहरूको समूहलाई सम्झनुपर्दछ ।

ट) **"बजार समिति"** भन्नाले सम्बन्धित सरकारी निकायमा दर्ता भई सरकारी अनुदान लिई वा व्यक्तिगत लगानीमा कृषि उपज बजारको स्थापना गरी कृषिजन्य उपजहरूको सङ्कलन, भण्डारण तथा विक्री वितरण कार्यमा संलग्न भएका व्यवसायी/व्यवसायीको सङ्गठित समूह सम्झनुपर्दछ ।

ठ) **"छनौट तथा मूल्याङ्कन समिति"** भन्नाले परिच्छेद २ को दफा ८ अनुसार गठित समिति सम्झनुपर्दछ ।

(ड) **“ग्रेडर मेसिन”** भन्नाले स्याउ फलको टिपाइ पश्चात् फलको आकार, प्रकार, तौल र अन्य गुणका आधारमा फललाई छिटो र सुरक्षित तवरबाट अलग-अलग प्याकेजिङ गर्न सघाउ पुर्याउने छरितो किसिमको मेसिनलाई सम्झनुपर्दछ ।

ढ) **“प्रमुख”** भन्नाले कृषि विकास निर्देशनालयका तथा कृषि ज्ञान केन्द्र प्रमुख भन्न सम्झनुपर्दछ ।

४. कार्यक्रमको उद्देश्य

क) स्याउ उत्पादन पश्चात ग्रेडिङ मेसिनको प्रयोग गरी स्याउको गुणस्तर निर्धारणपश्चात मात्र बिक्री वितरण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गर्ने ।

ख) स्याउ उत्पादन पश्चातका कार्यहरूमा थोरै जनशक्ति प्रयोग गरी उत्पादन लागत कम गर्ने र कृषकहरूको आम्दानी वृद्धिमा सहयोग पुर्याउने ।

ग) रोगग्रस्त वा सङ्क्रमित स्याउको फललाई उत्पादन थलोमै आवश्यक सटिङ गरी नष्ट गरी रोगी फलबाट हुन सक्ने रोगकीराको प्रवेशलाई न्यूनीकरण गर्न मद्दत गर्ने।

घ) स्याउको उत्पादनोपरान्त हुने क्षतिलाई कम गरी खाद्य सुरक्षा तथा पोषण सुधारमा टेवा पुर्याउने।

परिच्छेद २
कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया

५. सूचना प्रकाशन तथा प्रस्ताव आह्वान

क) यस कार्यविधि अनुसार सम्भाव्य र आवश्यक पर्ने जिल्ला तथा क्षेत्रहरूमा ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्ने स्थान छनौटका लागि यस कार्यविधिको दफा ७ मा व्यवस्था भए बमोजिम योग्यता पुगेका निजी कम्पनी वा कृषक वा कृषक समूह वा सहकारी संस्था वा सार्वजनिक वा गैर-सरकारी संस्थाबाट राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका मार्फत कम्तीमा ३० दिनको म्याद दिई सम्बन्धित केन्द्रबाट प्रस्ताव आह्वानको सूचना प्रकाशित गरिनेछ । प्रकशित सूचना लगायतका अन्य आवश्यक कागजातहरू केन्द्रको वेवसाइट पनि राख्ने व्यवस्था गर्नु गर्नेछ । प्रेसित सूचनाको व्यापक प्रचार-प्रसारका लागि स्थानीय निकायका सबै कार्यालयहरूमा सूचना टाँस्ने व्यवस्था हुनु पर्ने । सूचना बमोजिम सम्बन्धित कृषक समूह, कृषि सहकारी, कृषि फर्म, कृषि कम्पनी वा संस्था आदिले प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछन् ।

ख) उप दफा ‘क’ बमोजिम सूचना प्रकाशन भए अनुरूप उद्यमीले तोकिएको अन्तिम मितिसम्म कार्यालय समयभित्र सम्बन्धित कार्यालयमा यस कार्यविधिको अनुसूची २ मा

उल्लेख भए बमोजिम सम्पूर्ण कागजात सहित आवेदन प्रस्ताव खाम बन्दी गरी पेश गर्नुपर्नेछ ।

६. अनुदान उपलब्ध गराउने आधारहरू

क) प्रस्ताव पेश गर्ने कम्पनी/संस्थाले निर्माण गरिने ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको हकमा विस्तृत डिजाइन र लागत इष्टिमेट सहित ग्रेडर मेसिनको स्पेशीफिकेशन तथा लागत मूल्य समेत पेश गर्नु पर्नेछ । उक्त डिजाइन र मेसिनरीहरूको स्पेशीफिकेशन कृषि विकास निर्देशनालय वा अन्य सरकारी इन्जिनियरबाट तयार गराउनुपर्नेछ ।

ख) सम्बन्धित निजी कम्पनी, कृषक समूह, सहकारी संस्था, सार्वजनिक वा गैर-सरकारी संस्था वा बजार समितिहरूले वार्षिक न्यूनतम १०० टन स्याउको उत्पादन/कारोवार गरेको हुनुपर्नेछ । यसरी उत्पादन/कारोवारको तथ्याङ्क एकभन्दा बढी स्थानमा छरिएको फर्म/गरेको कारोवारलाई समेत गणना गर्न सकिनेछ।

ग) यो कार्यविधि स्वीकृत भई अनुदानको लागि सूचना जारी गरी छनौट भइसकेका उद्यमीहरूले तोकिएको समयावधिभित्र खरिद गरेका ग्रेडर मेसिनमा मात्र अनुदान प्रदान गरिनेछ।

घ) अनुदानमा ग्रेडर मेसिन प्राप्त गर्ने निजी कम्पनी, कृषक समूह, सहकारी संस्था, सार्वजनिक वा गैरसरकारी संस्था वा बजार समितिहरूले खरिद गरेको मेसिन यस कार्यविधिको उद्देश्य अनुसार प्रयोग गर्ने प्रत्याभूति दिलाउनु सक्नुपर्नेछ।

७. आवेदन दिन आवश्यक योग्यता

यस कार्यविधि अनुरूप स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर /टहराको निर्माण गर्नका लागि अनुदान प्राप्त गर्न देहायका योग्यता पुगेका सबै उद्यमीहरूले अनुसूची २ अनुसार आवेदन दिन सक्नेछन् ।

क) आवेदक उद्यमी कानुन बमोजिम दर्ता भई स्थायी लेखा नम्बर लिएका, संस्था दर्ता भएको कम्तीमा एक वर्ष पूरा भएको, साधारण सभा गरेर वार्षिक लेखा-परीक्षण गरेको साथै सरकारी कर चुक्ता गरेको हुनुपर्नेछ ।

ख) ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्न कम्तीमा २ रोपनी क्षेत्रफलको जग्गा हुनुपर्नेछ र उक्त जग्गामा बाटो, बिजुली, पानी आदिको सुविधा भएको हुनुपर्नेछ ।

ग) ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण कार्यमा संलग्न हुने उद्यमीको आफ्नै नाममा जग्गा हुनु पर्नेछ वा कम्तीमा १५ वर्षका लागि भाडामा लिएको हुनुपर्नेछ ।

घ) उद्यमीले पूर्वाधार स्थापना र सञ्चालन कार्ययोजनामा भएको लागत बमोजिम योगदान व्यहोर्न सक्ने क्षमता भएको हुनुपर्नेछ ।

ङ) आवेदक संस्था/कम्पनीले आफूले व्यहोर्नु पर्ने रकम वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिइ गर्ने भएमा लगानी गर्ने बराबरको रकम प्राप्त गर्ने प्रतिबद्धता वा बैङ्क ग्यारेण्टी-पत्र पेश गर्नुपर्नेछ ।

८. प्रस्ताव छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिको व्यवस्था

यस कार्यविधिको अनुसूची १ प्रकाशित सूचना बमोजिम पेश भएका आवेदनहरूलाई छनौट तथा मूल्याङ्कन गर्नका लागि तपसिल बमोजिमको छनौट तथा मूल्याङ्कन समिति गठन गरिनेछ ।

क) कृषि प्रसार अधिकृत, केन्द्र –संयोजक

ख) बाली संरक्षण अधिकृत, केन्द्र–सदस्य

ग) बागवानी विकास अधिकृत वा प्रमुखले तोकेको अधिकृत–सदस्य सचिव

समितिले आवश्यकता अनुसार बढीमा २ जनासम्म विषय विशेषज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । उपरोक्त समिति गठनका लागि उल्लेख भए बमोजिमको अधिकृत उपलब्ध नभएमा वा रिक्त भएमा कार्यालयमा भएका विषय सम्बन्धित कृषि प्राविधिक राखी समिति गठन गर्न सकिनेछ ।

९. छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

क) सम्बन्धित उद्यमीबाट पेश भएका प्रस्ताव र सोसँग सम्बन्धित कागजातहरूको मूल्याङ्कन र चेकजाँच गर्ने, ग्रेडर मेसिन जडान हुने स्थानको अनुगमन गरी उपयुक्त देखिएका प्रस्तावलाई छनौटका लागि सिफारिस गर्ने ।

ख) छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिको सिफारिसका आधारमा सम्बन्धित प्रमुखले प्रस्ताव स्वीकृत गर्नेछन् ।

ग) स्याउको ग्रेडर मेसिन जडान तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण कार्यको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

घ) जडान भएको ग्रेडर मेसिन तथा निर्माण भएको ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको लागि अनुदान निकासा गर्न सिफारिस गर्ने ।

ङ) अनुदान रकमको हिसाब पेश नगर्ने वा सदुपयोग नगर्ने उद्यमीलाई कारवाहीका लागि सिफारिस गर्ने ।

च) मूल्याङ्कन तथा छनौट सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।

१०. प्रस्ताव मूल्याङ्कन र छनौट

क) उद्यमीहरूबाट यस कार्यविधि बमोजिम प्राप्त प्रस्तावहरू छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिले खाम बन्दी प्रस्तावहरू खोली मूल्याङ्कनको प्रक्रिया अगाडि बढाउनेछ ।

ख) प्रारम्भिक मूल्याङ्कनको लागि समितिबाट पेश भएका प्रस्तावहरूले आवश्यक न्युनतम आधारहरू पूरा गरेको/नगरेको यकिन गरी पहिलो चरणमा प्रारम्भिक स्क्रिनिङ गरिनेछ । न्यूनतम आधारहरू पूरा नगरेका प्रस्तावहरूलाई समितिले मूल्याङ्कनको लागि अगाडि बढाउने छैन।

ग) आवश्यक न्युनतम योग्यता पूरा गरी प्रारम्भिक स्क्रिनिङबाट सफल भएका प्रस्तावहरूलाई समितिबाट यस कार्यविधिको अनुसूची ४ बमोजिम मूल्याङ्कनका आधारहरूमा जाँच गरी अङ्क प्रदान गरिनेछ । प्राप्त प्रस्तावहरू मध्ये सबैभन्दा बढी अङ्क प्राप्त गर्ने प्रस्तावहरूलाई उपलब्ध बजेटको आधारमा अनुदान प्रदान गर्न छनौट गरी समितिका अध्यक्ष समक्ष सम्झौताको लागि सिफारिस गर्नेछ ।

घ) समितिले आवश्यक ठानेमा पेश भएका प्रस्ताव र कार्ययोजना अनुसार भए/नभएको सम्बन्धमा फिल्ड अनुगमन समेत गर्न सक्नेछ । अनुगमनको क्रममा प्रस्तावमा पेश गरिएको विवरण झुठो ठहरिए वा प्राविधिक दृष्टिकोणले अनुपयुक्त भएमा वा आवश्यक न्युनतम योग्यता पूरा नगरेको यकिन भएमा सो प्रस्ताव रद्द गरि अन्य बाँकी प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

ङ) सम्बन्धित केन्द्र र छनौट हुन सफल उद्यमीबीच यस कार्यविधिको अधिनमा रही अनुसूची ६ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सम्झौता गरिनेछ ।

परिच्छेद ३

अनुदान रकम स्वीकृति र सम्झौता

११. अनुदान प्रवाह विधि

क) स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्ने कार्यका लागि सम्झौता बमोजिम केन्द्रबाट अनुदानको रकम उपलब्ध गराइने छ। अनुदान स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको सिमाभित्र रही प्रदान गरिनेछ । तथापि एउटा प्रस्तावको लागि अधिकतम ५० लाखसम्म उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

ख) दफा (क) मा उल्लेख गरिए बमोजिम स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्ने कार्यका लागि कुल प्रस्तावमा पेश भएको इष्टिमेटको अधिकतम ७० प्रतिशतसम्म अनुदान उपलब्ध गराइनेछ।

ग) निवेदक संस्थाले आफूले व्यहोर्ने वा लगानी गर्ने रकमको प्रतिबद्धता (बैङ्क ग्यारेन्टी) पत्र पेश भएपछि मात्र अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।

घ) अनुदान प्राप्त हुने रकमको अधिकतम ३ (तीन) प्रतिशत रकम कन्टिन्जेन्सी बापत राखिनेछ र सो रकम सूचना प्रकाशन, स्टेशनरी, अनुगमन, प्रस्ताव मूल्याङ्कन जस्ता प्रशासनिक कार्यमा खर्च गरिनेछ।

परिच्छेद ४

अनुदान रकम उपलब्ध गराउने र खर्च गर्ने विधि

११. अनुदान प्रवाह विधि

क) प्रस्तावकले अनुदान रकमको किस्ता प्राप्त गर्न स्विकृत कार्ययोजना अनुसारका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा भएको खर्चको बिल, भर्पाइ र प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ । किस्ता भुक्तानी गर्दा छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिको मूल्याङ्कन तथा स्थलगत अनुगमन रिपोर्ट सहितको सिफारिसको आधारमा एकाउन्ट पेयी चेकबाट बढीमा २ किस्तामा सम्झौता बमोजिमको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

ख) यस कार्यविधि बमोजिम उपलब्ध हुने अनुदान सम्बन्धी अभिलेख सम्बन्धित निर्देशनालय, केन्द्रले राख्नु पर्नेछ र सोको प्रगति विवरण माथिल्लो निकायमा पठाउनु पर्नेछ ।

१२. उद्यमीले पालना गर्नुपर्ने सर्तहरुः

क) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने कामको विवरण, लागत, सम्पन्न अवधि इत्यादि खुलेको होर्डिङबोर्ड कार्यक्रम स्थलमा राख्ने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

ख) अनुदान प्राप्त गर्ने उद्यमीले मेसिनरी जडान गर्ने कार्य गरेपश्चात तोकिएको प्राविधिकबाट सम्पन्न कामको निरीक्षण गराइ बिल भुक्तानीको लागि पेश गर्नुपर्नेछ ।

ग) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने क्रममा उद्यमीले मन्त्रालय, निर्देशनालय र केन्द्रले दिएको निर्देशन पालना गर्नुपर्नेछ ।

घ) निर्देशनालय र केन्द्रले चाहेमा क्रियाकलाप सञ्चालन तथा सो गर्ने क्रममा भएको खर्चको हिसाब किताब हेर्न सक्नेछ । कार्य प्रगति तथा खर्चको हिसाब देखाउनु सम्बन्धित उद्यमीको दायित्व हुनेछ ।

ङ) स्याउको ग्रेडर मेसिनबाट ग्रेडिङ भई बिक्री वितरण भएको स्याउको विवरण माग भएको अवस्थामा उद्यमीले सम्बन्धित कार्यालयमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ५
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन व्यवस्था

१३. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

क) अनुदान प्राप्त स्याउको ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण तथा ग्रेडर मेसिन सञ्चालन कार्यको अनुगमन मन्त्रालय, निर्देशनालय र सम्बन्धित केन्द्रहरूले संयुक्त वा आवश्यकता अनुसार छुट्टा-छुट्टै पनि गर्न सक्नेछन् ।

ख) दफा (क) बमोजिम भएको अनुगमन र निर्देशनको लिखित अभिलेख र प्रतिवेदन कार्यालयले सुरक्षित राख्नुपर्नेछ।

ग) दफा (क) बमोजिम दिएको निर्देशनको पालना गर्नु उद्यमीको कर्तव्य रहनेछ ।

परिच्छेद ६
विविध

१४ अनुदान रकमको दुरूपयोग सम्बन्धमा

क) सम्झौता अनुरूप काम नगर्ने अनुदानग्राही वा उद्यमीलाई छनोट समितिले अनुदान रकम रोक्का राख्न सक्नेछ।

ख) यस कार्यविधि बमोजिम अनुदान रकम लिई दुरूपयोग गरेको पाइएमा वा रकमको हिसाब नबुझाएमा त्यस्ता अनुदानग्राहीलाई प्रचलित ऐन नियम बमोजिम कारवाही गरी असुल उपर गरिनेछ।

१५. बाधा अड्चन निरूपण

क) यस कार्यविधि कार्यान्वयनमा केही बाधा व्यवधान आइपरेमा वा विवाद उत्पन्न भएमा सोको निरूपण छनौट समितिको सिफारिसमा केन्द्र प्रमुखले गर्नेछ ।

१६. संशोधन तथा परिमार्जन

क) यो कार्यविधिमा केही कुरा संशोधन वा परिमार्जन गर्न परेमा निर्देशनालयको सिफारिसमा मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्न सक्नेछ ।

१७. प्रचलित कानुन बमोजिम हुने

यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरू यसै बमोजिम र अन्य व्यवस्थाहरूको हकमा प्रचलित ऐन र कानुन बमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची १

स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालन कार्यक्रमको प्रस्ताव आह्वानको सूचना

सूचना ।। सूचना ।। सूचना ।।

यस ......को आ.व ...... को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माणको कार्यक्रम रहेको हुँदा इच्छुक कृषक/कृषक समूह/सहकारी/ संस्था/कम्पनीहरूबाट यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशित भएको मितिले ३० दिन-भित्र अनुसूची २ अनुसारको कागजातहरू संलग्न राखी प्रस्ताव सहित आवेदन यस कार्यालयमा पेश गर्न सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । आवेदन बुझाउने सम्बन्धमा थप जानकारीका लागि .... मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।

अनुसूची २

स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालन कार्यक्रमको अनुदान सहयोग मागका लागि आवेदन फाराम

श्रीमान् ....

.... ।

मेरो/हाम्रो .... स्याउ उत्पादक कृषक, निजी कम्पनी, कृषक समूह, सहकारी संस्था, सार्वजनिक वा गैरसरकारी संस्था वा बजार समितिहरूबाट .... जिल्ला, ... म.न.पा./उप-म.न.पा./न.पा./गा.पा., वडा नं .... अन्तर्गत ....स्थानमा स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने लक्ष्य रहेकोले सोका लागि कुल लागत अनुमान रु.................मध्ये रु .... मेरो/हाम्रो आफ्नै तर्फबाट व्यहोरी बाँकी रकम रु........................अनुदान पाउने व्यवस्थाका लागि तपसिल बमोजिमका कागजात संलग्न राखी यो आवेदन पेश गरेको छु/गरेका छौं ।

<u>संलग्न कागजातहरू</u>

१) रु.१० को टिकट टाँसेको अनुसूची २ अनुसारको आवेदन ।

२) नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

३) सङ्घ/संस्था दर्ता तथा नवीकरण भएको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि, स्थायी लेखा नम्बर लिएको प्रमाणको प्रतिलिपी, कर चुक्ता गरेको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि ।

४) सम्बन्धित म.न.पा./उप-म.न.पा./न.पा./गा.पा.को कृषि शाखाबाट कार्यक्रम सञ्चालन गरिने स्थान प्राविधिक रूपमा उपयुक्त रहेको व्यहोराको सिफारिस-पत्र ।

५) ग्रेडर मेसिन जडान हुने स्थलको जग्गाको स्वामित्व देखिने कागजातको प्रतिलिपि साथै जग्गा/घर/टहरा भाडामा लिएको भए सम्झौता-पत्रको प्रतिलिपि।

६) निजी, फर्म/संस्था/कम्पनीले व्यहोर्नुपर्ने रकम नगद मौज्दात रहेको प्रमाण (बैङ्क स्टेटमेन्ट) र लगानीको स्रोतको आधार ।

७) सडक, बिजुली र पानीको स्रोतको आधिकारिक प्रमाण (पुष्टि हुने कागजात) ।

८) अनुसूची ३ बमोजिमको कार्ययोजनाको विवरण ।

९) फर्म/संस्था/कम्पनीले सम्बन्धित काम गरेको आधिकारिक-पत्र ।

१०) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रतिबद्धता-पत्र ।

११) खरिद गर्न चाहेको ग्रेडर मेसिनको लागत मूल्य तथा स्पेसिफिकेसन ।

१२) संस्थाले व्यहोर्ने रकम र उक्त रकम व्यहोर्ने प्रतिबद्धता

१३) कम्तीमा १०० टन उत्पादन/सङ्कलन/कारोवार गर्ने सम्बन्धी सम्बन्धित म.न.पा./उप-म.न.पा./न.पा./गा.पा. को सिफारिस पत्र ।

(नोटः माथि उल्लेखित कागजपत्र संलग्न नरहेको खण्डमा त्यस्ता प्रस्तावहरू मूल्याङ्कनको लागि अगाडि बढाइने छैन ।)

निवेदक

फर्म/संस्थाको छाप

अनुसूची ३

म.न.पा./उप-म.न.पा./न.पा./गा.पा.ले प्रदान गर्ने सिफारिस-पत्रको ढाँचा

.... कार्यालयको मिति ..... को राष्ट्रिय दैनिक ...... मा प्रकाशित सूचना अनुसार .... जिल्ला .... म.न.पा./उप-म.न.पा./न.पा./गा.पा., वार्ड नं. .... टोल .... मा सञ्चालित .... फर्म/कृषक, निजी कम्पनी, कृषक समूह, सहकारी संस्था, सार्वजनिक वा गैर-सरकारी संस्था वा बजार समितिले सिफारिस पाउँ भनी दिनु भएको निवेदन उपर जानकारी भएअनुसार उक्त फर्म/कृषक/निजी कम्पनी/कृषक समूह/सहकारी संस्था/सार्वजनिक वा गैर-सरकारी संस्था/बजार समिति आ.व. .... देखि निरन्तर रूपमा सञ्चालन भई वार्षिक .... टन स्याउ उत्पादन/सङ्कलन/प्रशोधन/विक्री गर्ने भएको र उक्त संस्थाबाट .... कृषक घरपरिवार लाभान्वित भईरहेको हुँदा नियमानुसार ग्रेडर मेसिन खरिद तथा सञ्चालनका लागि अनुदान रकम उपलब्ध गरिदिनु हुन सिफारिस सहित अनुरोध गर्दछु।

कार्यालय प्रमुख
नामः
पदः
दस्तखतः
कार्यालयको छापः

स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालन कार्यक्रम अनुदान सहयोग आवेदन ढाँचा

१. आवेदकको विवरण

आवेदक नाम	
पूर्ण ठेगाना (पत्राचारको लागि)	
यदि संस्था भए दर्ता भएको मिति	
स्थायी लेखा नम्बर	
संस्थाको मुख्य उद्देश्य	
प्रोपाइटरको वा अध्यक्षको नाम	
सम्पर्क मोबाइल नं.	
परियोजना स्थल (कार्य क्षेत्र)	
परियोजनाको नाम	
प्रस्तावित आयोजनाको कुल बजेट रु	
अनुदानग्राहीको तर्फबाट व्यहोर्ने रकम रु	
माग गरिएको अनुदान रकम रु	
स्थानीय निकाय वा गैर-सरकारी संस्थाबाट अनुदान प्राप्त हुने भए सोको विवरण पनि उल्लेख गर्ने	
प्रस्तावना पेश गर्ने कार्यालयको नाम	

२. कार्यक्रम सञ्चालन गरिने स्थान र प्रमुख बजार वा मोटर बाटो बीचको दुरी

३. कार्यक्रम सञ्चालन गरिने स्थानमा उपलब्ध अन्य भौतिक सुविधाहरू (सडक, पानी, विद्युत आदि) उपलब्धताको बारेमा उल्लेख गर्ने ।

४. प्रस्तावित कार्यक्रमको औचित्य तथा महत्त्व

५. प्रस्तवित कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धि

स्याउको ग्रेडङ् मेसिन वितरणबाट प्राप्त हुने उपलब्धीहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

६. स्याउको ग्रेडर मेसिन वितरण तथा सञ्चालन कार्यक्रम अन्तरगत सञ्चालन हुने मुख्य-मुख्य क्रियाकलापहरू

क्र.सं.	क्रियाकलाप विवरण	एकाइ	परिणाम	समापन गर्ने मिति
आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।				

७. कार्यक्रम सञ्चालन अवधिः

८. खर्च विवरणः

क. स्थिर खर्चको विवरणः

कृषि यन्त्र उपकरणहरू, भवन निर्माण, तारबार, जग्गा खरिद आदि जस्ता संरचना निर्माणमा हुने खर्च समावेश गर्ने ।

क्र.सं.	क्रियाकलापहरूको विवरण	एकाइ	परिमाण	दर	जम्मा खर्च (रु.
१					
२					
आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।					

ख. चालु खर्चको विवरण (एक वर्षको मात्र)

विशेषज्ञ खर्च (डिजाइन, अनुमानित लागत इष्टिमेट), ढुवानी, ज्यामी आदिमा हुने खर्च ।

क्र.सं.	क्रियाकलापहरूको विवरण	एकाइ	परिमाण	दर	जम्मा खर्च (रु.)
१					
२					
३					
४					
आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।					

९. प्रस्तावित कार्यक्रमको लागत विवरण

आफ्नो लगानी र माग गरिएको अनुदान रकम

क्र.सं.	विवरण	अनुदानग्राहीको लगानी (रु.)	माग गरिएको अनुदान (रु.)	स्थानीय निकाय वा अन्य संस्थाको लगानी (रु.)	जम्मा रकम (रु.)
आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।					

१०. अनुदान सहयोगपश्चात स्याउको ग्रेडिङ मेसिन सञ्चालनमा निरन्तरताका आधारहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

११. नयाँ सोंच केही भए उल्लेख गर्नुहोस्

प्रस्तावकको
संस्थाका नाम
ठेगाना
दस्तखतः
मितिः

संस्थाको छापः

अनुसूची ५

मूल्याङ्कनका आधारहरू

सि . नं.	विवरण	प्राप्त हुने अङ्क
१.	**ग्रेडर मेसिन जडानका गर्ने स्थानको भौगौलिक उपयुक्तता**	**३०**
	(क) ग्रेडर मेसिन जडानका गर्ने स्थानको भौगोलिक अवस्थिति उपयुक्त भएको	३०
	(ख) ग्रेडर मेसिन जडानका गर्ने स्थानको भौगोलिक अवस्थिति उपयुक्त नभएको	०
२.	**वार्षिक स्याउ कारोवार परिमाण**	**२०**
	(क) २०० टन वा सोभन्दा माथि	२०
	(ख) १७५ टनसम्म	१५
	(ग) १५० टनसम्म	१०
	(घ) १०० टन वा सोभन्दा कम	५
३.	**ग्रेडर मेसिन जडानका गर्ने प्रस्तावको आर्थिक क्षमताको अवस्था**	**१५**
	(क) व्यहोर्नु पर्ने लागत अंश व्यहोर्ने लिखित आधार पेश भएको	१५
	(ख) व्यहोर्नु पर्ने लागत अंश व्यहोर्ने सम्भाव्य देखिएको	१०
	(ग) व्यहोर्नु पर्ने लागत अंश सम्भाव्य नदेखिएको	०
४.	**स्थानीय निकाय वा गैर-सरकारी संस्थाको सहभागिता**	**१५**
	क) स्थानीय निकायको सहभागिता सुनिश्चित भएको	१५
	(ख) गैर-सरकारी संस्थाको सहभागिता सुनिश्चित भएको	१०
	(ग) दुबैको सहभागिता नहुने	०
५.	**ग्रेडर मेसिन जडानका गर्ने स्थानमा संस्थाको जग्गाको स्वामित्व**	**१०**
	(क) १ रोपनी वा सोभन्दा बढी जग्गाको स्वामित्व आफ्नै नाममा भएको	१०
	(ख) १ रोपनी वा सोभन्दा बढी जग्गा १५ वर्षभन्दा बढीको लागि भाडामा लिएको	५
६.	**ग्रेडर मेसिन जडानका गर्ने स्थानमा आवश्यक पूर्वाधारको उपलब्धता**	**१०**
	(क) बाटो, बिजुली, पानीको सुविधा भएको	१०
	(ख) बाटो, बिजुली, पानीको व्यवस्था सम्भव भएको	५
	(ग) बाटो, बिजुली, पानीको पर्याप्त सुविधा नभएको	०
	जम्मा	**१००**

अनुसूची ६

प्रतिबद्धता-पत्र

...............को मिति .... मा प्रकाशित सूचना अनुसार स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्नका लागि अनुदान सहयोग प्राप्त गर्न इच्छुक भई सो कार्यक्रममा सहभागिताका लागि कार्य योजना सहितको आवेदन पेश गरेको छु/गरेका छौं । उक्त कार्यक्रममा छनौट भएमा कार्य योजनामा उल्लेख भए बमोजिम कार्य गर्ने गरि घटिमा ....वर्षसम्म निरन्तरता दिनेछु/दिनेछौं । कार्ययोजना अनुसारको कार्य नगरेमा वा ....वर्ष भन्दा अगावै सो कार्यहरू बन्द गरेमा गण्डकी प्रदेश, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको अनुदान फिर्ता गर्नेछु/गर्नेछौं। अन्यथा प्रचलित ऐन कानुन बमोजिम सहुँला/बुझाउँला । साथै प्रस्तावित कार्यहरूका लागि अन्य कुनै निकायबाट आर्थिक सहयोग प्राप्त नगरेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु/गर्दछौं। इति संवत् २०७..........गते ....रोज .... शुभम् ।

नाम :

ठेगाना :

दस्तखत :

मिति:

संस्थाको छाप:

दायाँ	बायाँ

अनुसूची ७
सम्झौता-पत्र

१. यो सम्झौता-पत्र .... (प्रथम पक्ष) र .... (दोस्रो पक्ष) बीच स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्नका लागि अनुदान कार्यक्रम सञ्चालनका लागि प्रयोग हुनेछ ।

२. सम्झौता भएको मितिदेखि यस सम्झौता प्रारम्भ भएको मानिनेछ ।

३. दोस्रो पक्षले सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिमका कार्यहरू सम्झौता भएको मितिले .... दिनभित्र सुरु गर्नुपर्नेछ ।

४. स्याउको ग्रेडर मेसिन खरिद तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालनका लागि प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई एकाउन्ट पेयी चेकबाट बढीमा ३ किस्तामा सम्झौता बमोजिमको रकम उपलब्ध गराउनेछ ।

५. अनुदान प्राप्त हुने रकमको अधिकतम ३.० (तीन) प्रतिशत रकम कन्टिन्जेन्सी बापत पहिलो पक्षले सूचना प्रकाशन, स्टेशनरी, अनुगमन, प्रस्ताव मूल्याङ्कन जस्ता प्रशासनिक कार्यमा प्रयोग गर्नेछ ।

६. स्वीकृत अनुदान रकम भुक्तानी दिंदा छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिको सिफारिसको आधारमा गरिनेछ । दोस्रो पक्षले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिको निर्देशन अनुसार कार्य गर्नुपर्नेछ ।

७. सम्झौता बमोजिम रकम भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा छनौट तथा मूल्याङ्कन समितिले मूल्याङ्कनका लागि लागत अनुसारको बिल सहित कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी दोस्रो पक्षले प्रथम पक्षसँग अनुरोध गर्नु पर्नेछ र प्रथम पक्षले सम्पूर्ण प्रतिवेदन तथा बिलहरू प्राप्त भएको .... दिनभित्र भुक्तानीको आवश्यक व्यवस्था मिलाउनेछ ।

८. स्याउको ग्रेडर मेसिनको बिमा गर्नुपर्नेछ।

९. स्याउको ग्रेडर मेसिन जडान तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर/टहराको निर्माण भएपश्चात मर्मत सम्भारको जिम्मेवारी दोस्रो पक्षले लिनुपर्नेछ।

१०. दोस्रो पक्षले सम्झौता बमोजिमको कार्य सञ्चालन गरे पश्चात सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्नेछ।

११. यस सम्झौता बमोजिम अनुदान प्राप्त गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सिलसिलामा कुनै दुर्घटना वा भवितव्य हुन गई जनधनको क्षति भएको खण्डमा सो घटनाको जिम्मेवारी दोस्रो पक्षबाट लिनुपर्नेछ ।

१२. प्रथम पक्षले उपलब्ध गराएको ग्रेडर मेसिन तथा ग्रेडर मेसिन जडान गरिने घर /टहरा प्रथम पक्षको सहमति बेगर अन्य कुनै पनि कृषक/संस्थामा स्थानान्तरण, बेचबिखन वा हस्तान्तरण गर्न पाइने छैन। तथापि काबु बाहिरका अवस्थामा ग्रेडर मेसिन स्थानान्तरण गर्न परेमा प्रथम पक्षको लिखित स्वीकृति अनिवार्य रूपमा लिनुपर्नेछ । दोस्रो पक्षले

कारणवश फर्म बन्द गर्नुपरेमा वा न्यूनतम ५ वर्ष नपुग्दै मेसिन प्रयोग गर्न छाडेमा प्रथम पक्षले उपलब्ध गराएको अनुदान रकम प्रथम पक्षलाई अनिवार्य रूपमा फिर्ता गर्नुपर्नेछ । कुनै प्राविधिक कारणबाट मेसिनमा आएको गडबडी सम्बन्धित विशेषज्ञबाट यथोचित ठहर्याइ कृषि ज्ञान केन्द्रबाट सिफारिस भई आएमा प्रथम पक्षको निर्णय अनुसार लागू हुनेछ।

१३. सम्झौता मुताविकका कार्य नभएमा वा उपलब्ध स्रोतको दुरूपयोग भएको पाइएमा प्रथम पक्षले जुनसुकै समयमा एकतर्फि रूपमा सम्झौता भङ्ग गरी दोस्रो पक्षबाट दुरूपयोग भए बराबरको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गर्न सक्नेछ।

१४. प्रथम पक्षका तर्फबाट कुनै पनि समयमा हुने कार्यक्रमको निरीक्षण र अनुगमन, तालिम भ्रमणमा सहयोग गर्नु दोस्रो पक्षको दायित्व हुनेछ।

....

....

प्रथम पक्षका तर्फबाट	दोस्रो पक्षका तर्फबाट
नामः	नाम :
पद:	पद :

<u>साक्षीहरू</u>